

Asia: VN/19527/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamisesta (työsopimuslain ja merityösopimuslain muuttaminen)

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleistä lausuttavaa esitysluonnoksesta

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamisesta.

Yhtenä Suomen Asianajajien sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia. Pyydettynä lausuntona Suomen Asianajajat esittää seuraavaa.

2. Asiallisen syyn vaatimus ja sen täsmentäminen (luonnoksen 7 luvun 2 §:n 1 momentti)

Työsopimuslain muuttaminen

2 § Työntekijän henkilöön liittyvät irtisanomisperusteet

Lakiesityksen mukaan 1 momentin 1) kohdassa olisi jatkossa lueteltu joitain esimerkkejä työntekijän työsopimuksesta tai laista johtuvien työsuhteeseen vaikuttavien velvoitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä, jota voitaisiin pitää irtisanomiseen oikeuttavana asiallisena syynä. Lain sanamuodosta käy selvästi ilmi, että kyseessä olisi vain esimerkkilista, eikä tyhjentävä luettelo. Suomen Asianajajat kuitenkin katsoo, että voisi olla tarpeen vielä arvioida, tuottaako esimerkkilista

mitään lisäarvoa lakitekstissä vai olisiko tarkoituksenmukaisempaa mainita joitain esimerkkejä ainoastaan säännöskohtaisissa perusteluissa. Esimerkkilistoja käytettäessä on haasteena, miten suhtautua tilanteisiin, joita ei ole mainittu listassa, kuten tässä tapauksessa työntekijän epärehellisyys tai väkivaltaisuus. Esimerkiksi lakitekstiä lukeva maallikkotyönantaja voi tulkita, että jokin listalta puuttuva menettely ei voisi johtaa irtisanomiseen tai että menettely voisi johtaa irtisanomisen sijaan purkamiseen.

Lakiesityksen mukaan työntekijän työsopimus voitaisiin voimassa olevan lain tavoin irtisanoa työntekijän henkilöön liittyvien työntekoedellytysten muuttumisen vuoksi. Lakiesityksen säännöskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että ehdotetuilla muutoksilla ei ole tarkoitettu muuttaa nykyistä oikeustilaa siltä osin kuin työsopimus voidaan irtisanoa sairauden, vamman tai tapaturman vuoksi vähentyneen työkyvyn perusteella. Säännöskohtaisissa perusteluissa kuvataan myös muita kuin sairaudesta, vammasta ja tapaturmasta johtuvia työntekoedellytysten muuttumisen tilanteita, mutta ei nimenomaisesti oteta kantaa, onko myös näiden muiden tilanteiden osalta tarkoitettu säilyttää nykyinen oikeustila. Suomen Asianajajat katsoo, että säännöskohtaisia perusteluita tulisi täydentää tältä osin.

3. Kokonaisarviointin perusteet (luonnoksen 7 luvun 2 §:n 2 momentti)

-

4. Uudelleensijoitusvelvollisuutta koskeva muutos (luonnoksen 7 luvun 2 §:n 3 momentti)

Lakiesityksen mukaan uudelleensijoitusvelvollisuus soveltuisi jatkossa vain tilanteisiin, joissa työsopimus irtisanoaan työntekoedellytysten muuttumisen vuoksi. Lain selkeyden vuoksi Suomen Asianajajat pitää perusteltuna muokata 3 momenttia joko viittaamalla suoraan 1 momentin 3) kohtaan taikka yhdenmukaistamalla termit ja muuttamalla kyseinen momentti muotoon ”Jos työntekijän TYÖNTEKOedellytykset SELVIITYÄ työstään muuttuvat, työnantajan on ...” (muutokset ISOIN KIRJAIMIN).

5. Varoittamista koskevat muutokset (luonnoksen 7 luvun 2 b §)

2 b § Varoitus

Nykyinen työsopimuslaki edellyttää työntekijälle annetun varoituksen olevan asiallisessa ja ajallisessa yhteydessä irtisanomisperusteeseen. Niin asiallista kuin ajallista yhteyttä on käsitelty voimassa olevan lain hallituksen esityksessä (HE 157/2000, s. 101). Lakimuutoksessa on tarkoitus lyhentää asiallisen yhteyden edellytystä, koska jatkossa varoitusta ei 3 momentin mukaan tarvitsisi antaa, jos työntekijä on aiemmin saanut varoituksen ja uusi rikkomus osoittaa samanlaista välinpitämättömyyttä työsuhteeseen liittyvien velvoitteiden noudattamisessa. Suomen Asianajajat katsoo, että lakiesityksen säännöskohtaisissa perusteluissa olisi perusteltua todeta, onko tarkoitus säilyttää nykyinen asiantila ajallisen yhteyden edellytyksen osalta.

6. Merityösopimuslain muuttaminen

Esitämme edellä työsopimuslain muutosesitystä koskevat huomiot myös merityösopimuslain muutosesityksen osalta.

7. Muut huomiot

-

Enne Heidi
Suomen Asianajajat